

2026-03-19
S2026/00560**Socialdepartementet**Myndigheten för vård- och
omsorgsanalys
Box 6070
102 31 Stockholm

Uppdrag till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys om en nationell uppföljning av hälso- och sjukvårdens bestämmelser om stöd till barn som närstående

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att analysera och följa upp implementeringen av 5 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (2010:659). Myndigheten ska även lämna förslag på hur de erfarenheter som framkommer kan tas till vara i implementeringen av de föreslagna ändringarna i hälso- och sjukvårdslagstiftningen om barn som är närstående som träder i kraft den 1 juli 2026.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska senast den 29 februari 2028 lämna en redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Myndigheten för vård- och omsorgsanalys under 2026 använda högst 1 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 13 Stimbid äldreområdet - del till VOA.

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Barn ska inte ha ansvar för att vårda eller stödja t.ex. en förälder eller syskon, men det kan inte bortses från att många barn har en familjesituation där föräldrar eller syskon av olika skäl har behov av hjälp eller stöd. Barns rätt till en trygg uppväxt och en trygg fysisk, psykisk och social utveckling riskerar

att påverkas negativt när deras föräldrar har olika typer av svårigheter. Många barn uppger också att de ofta hamnar i skymundan när ett syskon är sjukt eller har andra svårigheter. Konsekvenserna för de barnen kan handla om negativ påverkan på hälsa och utveckling samt svårigheter att fullfölja sin skolgång och därmed få sämre förutsättningar för att skapa sig ett självständigt liv och möjlighet till egen försörjning. Det är viktigt att motverka potentiella risker med detta.

Regeringen lämnade därför förslag i propositionen Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående (prop. 2025/26:60) om att socialnämndens ansvar för ett barn som har behov av stöd med anledning av att en närstående t.ex. är allvarligt sjuk eller oväntat avlider, tydliggörs. I hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen tydliggörs vårdgivarens och hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar för att stödja barn när barnets förälder, eller någon annan vuxen som barnet bor tillsammans med, t.ex. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning eller oväntat avlider. Ansvaret ska även omfatta situationen när ett barns syskon exempelvis är allvarligt sjukt. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Närmare om uppdraget

De nu gällande bestämmelserna om barn som närstående i hälso- och sjukvårdslagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2010. I betänkandet Stärkt stöd till anhöriga Ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga (SOU 2024:60) konstateras att det saknas en nationell uppföljning eller kartläggning som på ett heltäckande sätt visar hur lagstiftningen har implementerats i hälso- och sjukvården och vilka effekter den har fått.

Regeringen ser liksom utredningen ett behov av att få en nationell uppföljning inom området, inte minst för att stödja implementeringen av de föreslagna lagändringarna i regeringens proposition Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder en närstående (prop. 2025/26:60).

Regeringen ger därför Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att analysera och följa upp implementeringen av bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen om barn som närstående till någon som är patient. I uppdraget ska barnrätts-, funktionshinders- och jämställdhetsperspektiven beaktas.

Regeringen beräknar även att avsätta medel för 2027 för uppdragets genomförande, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Anna Tenje

Therese Horscholm

Kopia till

Finansdepartementet/Budgetavdelningen